

Uddrag af provst Mathias Storchs svar på landsfoged Oldendows ammeldelse af hans bog: Strejflys over Grønland

Det grønlandske Selskabs Årsskrift 1931–32

Landsfogeden er forarget over, at jeg skrev, at kritiken imod styrelsen tager ikke meget fejl, når den siger: „at styrelsen har kørt med landsrådene, hvorefter den vil.“ Ja, man fristes jo til en sådan kritik, når styrelsen sender de af landsrådet en gang behandlede sager – der ifølge anordninger skal behandles en gang – tilbage til landsrådet til genbehandling. Hvem skyldes dette forhold? Styrelsen eller landsfogeden, „landets orienterende – altså den upersonlige – forhandlingsleder“?

Følger man landsfogedens henvisning til Sydgrønlands landsrådsforhandlinger og læser den af landsfogeden foranledigede landsrådsudtalelse, citeret i årsskriftet 1931, side 125, i forbindelse med landsrådets forhandling om danske udstedsbestyrere, ser det broget ud dér, hvor forhandlingen sluttedes med en ren idyl, da formanden – for at bruge landsfogedens egne ord – gav dem „et alvorligt pulver“. Tager man den slags forhold, så er det ikke helt hen i vejret at sige: „Kritiken tager ikke meget fejl“.

Det ligger mig fjernt at mistænkeliggøre landsrådenes arbejde; men det er,

fordi jeg ønsker et godt samarbejde mellem danske og grønlandere, at jeg ønsker landsrådene indskrænket til ét landsråd. I følge de nu gældende bestemmelser behandler landsrådene sager, der uden skade kan henlægges til sysselrådene. Jeg synes, at det er uheldigt, at under landsrådsforhandlinger de lokale interesser ofte giver sig for meget udtryk hos medlemmerne og forstyrrer forhandlingernes gang og måske vanskeliggøre sagernes videre behandling i styrelsen. Men så siger landsfogden hertil: „forholdet er nu uimodsigeligt det, at der er så store og indgribende forskelle mellem Nord- og Sydgrønland, at disse landsdele alene af denne grund må have hvert sit landsråd. . . ligesom de to landsdele har hver sin landsfoged og hver sin provst (viceprovst)“. *Uimodsigeligt*, ja det er vel for stærkt sagt om de af ham omtalte indgribende forskelle, da de ikke er andet end de af mig ovenfor omtalte lokale forskelligheder. Og at landsdelene har hver sin landsfoged og hver sin provst skyldes ikke disse forskelle, men landets udstrækning.

Gøres de to til ét landsråd, der kun

Sydgrønlands landsråd og Rigsdagsdelegationen, Godthåb 1923.

Stående bagest: P. Kammersgaard, V. Pürshel, Mads Degnbol, Th. Povlsen, I. P. Olufson, Simon Olsen.

Foran disse stående: Th. Zahle, Kristian Hammeken, Karl Rosing, Peter Albrechtsen.

Siddende på bæk: Ole Petersen, Isak Lund, Lemvigh-Mülller, Kr. Lyng, J. S. Vanggaard, John Hoegh.

Siddende på jorden: Kristoffer Salomonsen, Hendrik Lund, Hesikiel Berthelsen.

behandler de for hele landet gældende sager – i stedet for som nu at sende sådanne fra det ene landsråd til det andet – f. eks. retsbestemmelser, og overlader alt det andet af lokal natur til sysselrådene, vil landsfogederne ikke tabe noget, fordi sysselrådssager forelægges dem; men på den anden side vil de jo få mere tid til sagernes videre behandling. Så vil Grønland også spare rejsepenge og diætpenge, som hvert år bruges til landsrådsmedlemmerne, hvis landsrådet ikke mere holder møde hvert år. Men landsfoge-

den holder fast på den nugældende uheldige og for Grønland kostbare bibeholdelse af to landsråd og siger: „den skal der ikke rokkes ved“. Det skriver han i kraft af det i 1920 nedsatte udvalgs betænkning, som blev fulgt af lovgivningsmagten. Det skete jo før sysselrådene kom i virksomhed. Men siden dengang er der løbet en del vand i stranden. Og det er ikke utænkeligt, at „flertallet“ ville komme til at svinde ind, hvis sagen atter blev forelagt for samme udvalg.